

Energiecoöperaties groeien maar zien ook obstakels op de weg

Energiecoöperaties ontplooiën gestaag nieuwe activiteiten. Mobiliteit, waterstof, flexibiliteit, slimme netten en energieopslag zijn in toenemende mate gebieden waar coöperaties actief in zijn, zo meldt de de Lokale Energie Monitor 2019 die deze vrijdag is gepubliceerd. De vorig jaar geconstateerde opkomst van warmte en groen gas zet door.

Bijna honderd nieuwe energiecoöperaties en 15.000 nieuwe coöperatieleden vormen de oogst van 2019. Bijgeplaatst vermogen in wind- en zonne-energie, toch de kernactiviteit van veel coöperaties, komt op respectievelijk 35 MW en 43 MWp.

De groei van het aantal coöperaties is aanhoudend fors. [Eind 2018 lag het totaal](#) op 484 energiecoöperaties, met een aanwas van 85 stuks in dat jaar zelf. Dit jaar zijn er 98 nieuwe lokale initiatieven en komt het totaal op 582. In vier jaar tijd is het aantal coöperaties meer dan verdubbeld -de [eerste monitor van 2015](#) telde 248 energiecoöperaties. Het totaal aantal direct betrokken leden groeide van 70.000 naar 85.000. De groei versnelt en de vraag is waar een eventueel verzadigingspunt zou kunnen liggen.

 Lokale Energie Monitor 2019

Nieuwe activiteiten

Warmte, vorig jaar gekarakteriseerd als een nieuwe sector voor coöperaties, lijkt inmiddels een gevestigde activiteit te zijn. De Monitor telt dit jaar minstens 37 warmte-initiatieven en schakeert deze niet meer onder “nieuwe ontwikkelingen”.

Mobiliteit is dat nog wel. De Monitor noemt het “opvallend dat een aantal deelautoprojecten om verschillende redenen inmiddels ook weer is stopgezet”, omdat er toch onvoldoende animo onder potentiële klanten om een project rendabel was. Zoals één van de pioniers opmerkt heeft “het idee van een deelauto” wel meer en meer weerklank, maar is het verdienmodel vooralsnog mager. Dat blijkt nu eenmaal “het lot van pioniers” te kunnen zijn.

Groen gas blijft net als vorig jaar een nieuwe ontwikkeling waar nog niet veel coöperaties zich aan wagen. De Monitor telt zes projecten, van Ameland tot Amsterdam. Ook waterstof -wederom Ameland- en slimme netwerken die het net flexibiliteit bieden, staan nog in de kinderschoenen.

Traag groeiend aandeel

Coöperaties mogen in aantal fors groeien, het aandeel van coöperaties in het totale geïnstalleerde vermogen aan zon- en windenergie is beperkt. Slechts 2% van het totale geïnstalleerde vermogen zonne-energie is gerealiseerd in collectief verband: 119 MWp. Dit

lage totaal lijkt het gevolg te zijn van de geprefereerde toepassing bij vrijwel alle projecten (94%): zon op dak. Daken hebben een beperkt oppervlak en resulteren zelden in een vermogen hoger dan 1 MWp, waarvoor een oppervlak van een hectare nodig zou zijn. Maar liefst 195 zonprojecten werden in 2019 in gebruik genomen, maar het collectieve vermogen kwam tot niet meer dan 43 MWp. Deze groei lijkt wel verder te versnellen. Terwijl het totaal nu op 649 projecten ligt verwacht de monitor dat in 2020/2021 de grens van 1000 projecten voorbij wordt gesneld.

Slechts 2% van het totale geïnstalleerde vermogen zonne-energie is gerealiseerd in collectief verband: 119 MWp. Dit lage totaal lijkt het gevolg te zijn van de geprefereerde toepassing bij vrijwel alle projecten (94%): zon op dak. (Foto: BAM)

In de sector wind zijn de cijfers anders. Bijna 6% van het windvermogen op land is in handen van burgercoöperaties, in totaal 193 MW. In het geval van windparken deelt een coöperatie het eigendom vaak met een commerciële partij waardoor de 'vinger in de pap' van coöperaties groter is. In totaal is bij 11% van het totale Nederlandse windvermogen sprake van gedeeld eigendom waarbij de eigendomsverdeling veelal 50/50 is voor coöperatie en commerciële partner. De 35 MW aan 'nieuwe wind' die dit jaar in bedrijf is genomen, is verdeeld over slechts vijf windparken: Krammer (Zeeland), Avri (Gelderland), De Spinder (Noord-Brabant), Frisia (Noord-Holland) en Het Vliegende Hert in Overijssel.

Obstakels op de weg

De Monitor identificeert een aantal obstakels voor toekomstige groei. De onzekerheid over de nieuwe postcoderoosregeling zet "een handrem" op zonprojecten. "Coöperaties geven aan dat het lastiger wordt om deelnemers te werven zolang hierover geen duidelijkheid is", aldus de Monitor. Ook de beperkte netcapaciteit in sommige regio's is natuurlijk een probleem waarmee ook coöperaties worden geconfronteerd.

Daarnaast dreigt er een tekort aan daken voor zonnepanelen voor coöperaties te ontstaan, stelt de monitor, ook al hebben studies laten zien dat er nog een **enorme hoeveelheid daken** 'maagdelijk' zijn. Het probleem is dat eigenaren deze lege daken lang niet altijd beschikbaar willen stellen aan een lokale energiecoöperatie. Een zonneweide op open land zal een coöperatie vanuit de aard van de organisatie alleen starten als de leden er zelf geen bezwaar tegen hebben.

De Monitor wil laten zien hoe lokaal eigendom van duurzame energieprojecten vorm krijgt, gezien de "hoge ambitie" van het Klimaatakkoord: het nastreven van 50% lokaal eigendom bij alle nieuwe wind- en zonneparken.

Door Hans van der Lugt

Meest gelezen

Mitsubishi: 'Dit is wat Eneco waard is'

Energiesector vreest onbegrijpelijke rekening consument na aanpassen salderingsregeling

'Blauwe waterstof blijft in alle scenario's goedkoper dan groene'